

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U000574

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 22-01-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Терпан Ірина Михайлівна

2. Iryna Terpan

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2780-8125

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 032

Назва наукової спеціальності: Історія та археологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Історія та археологія

Дата захисту: 20-02-2024

Спеціальність за освітою: Історія та археологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 74.053.044

Повне найменування юридичної особи: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Код за ЄДРПОУ: 02125639

Місцезнаходження: вул. Садова, буд. 2, Умань, Уманський р-н., 20300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Код за ЄДРПОУ: 02125639

Місцезнаходження: вул. Садова, буд. 2, Умань, Уманський р-н., 20300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 03.19.21

Тема дисертації:

1. Формування бюджету селянських господарств в умовах НЕПу (1921–1929 рр.)
2. Formation of the budget of peasant farms under the conditions of the NEP (1921–1929)

Реферат:

1. Об'єктом дисертаційної праці визначено одноосібне селянське господарство в період реалізації нової економічної політики в українському селі. Мета дослідження полягає в тому, щоб на основі комплексного аналізу історичного матеріалу розкрити особливості формування бюджету селянських господарств України в умовах НЕПу. Практичне значення одержаних результатів дисертаційного дослідження полягає, передусім, у тому, що представлені у ньому історіографічний огляд, фактологічний матеріал, сформульовані теоретичні положення, висновки та узагальнення суттєво розширюють і доповнюють сучасне уявлення про особливості виробничого потенціалу і діяльність селянських господарств з формування своїх бюджетів та практику збалансування фактичних витрат та доходів. Результати роботи можуть бути корисними при створенні узагальнюючих праць з аграрної історії України, наукової розробки її соціально-економічних аспектів, забезпеченні викладання лекційних курсів з новітньої історії України, проведення спецкурсів і спецсемініарів,

підготовці монографій та навчальних посібників і підручників. Наукова новизна одержаних результатів дисертаційної праці визначається самою постановкою та вирішенням проблеми, пов'язаної із з'ясуванням особливостей формування селянських бюджетів у добу НЕПу (1921–1929 рр.), аналізом їх структури та джерел наповнення. До цього часу селянські бюджети зазначеного періоду у такому контексті не досліджувалися. У дисертації вперше: - здійснено критичний аналіз історіографії проблеми та введено до наукового обігу нові джерела; - уточнено зміст терміну «бюджет селянського господарства» та охарактеризовано одноосібне селянське господарство як організаційно-правову форму аграрного підприємництва періоду НЕПу; - всебічно проаналізовано виробничий потенціал і дохідність селянських господарств та практику формування їх бюджетів – ключового селянського питання, що визначало матеріальний рівень життя селян; - комплексно досліджено структуру і джерела формування бюджетів селянських господарств України в розрізі основних та допоміжних галузей господарства; - визначено роль, місце та співвідношення питомої ваги господарських галузей, промислів, сезонних підробітків та інших робіт у наповненні селянських бюджетів; - здійснено аналіз витратної частини бюджету селянських господарств та реального досвіду збалансування її з фактичними доходами родин впродовж господарського року; удосконалено та розширено: - аргументований висновок про те, що дослідження еволюції аграрного сектору у доколгоспний період крізь призму формування селянських бюджетів дає можливість краще зрозуміти особливості і закономірності тогочасної аграрної політики, коли ще був можливим пошук і вибір шляхів подальшого суспільного та економічного розвитку; - твердження про те, що критичне осмислення історичного досвіду формування селянських бюджетів в період НЕПу сприятиме оцінці сучасних можливостей і виробленню засад державної аграрної політики, спрямованої на зміцнення селянських бюджетів, а відтак підвищення життєвого рівня українського селянства і наближення його до світових стандартів.

2. The object of research is the individual peasant farm at the period of the new economic policy implementation in the Ukrainian countryside. The aim of the study is to reveal the peculiarities of the formation of the budget of Ukrainian peasant farms under the conditions of the NEP on the basis of complex analysis of historical material. Practical significance of the obtained research results lies, first of all, in the fact that the presented historiographic review, factual material, formulated theoretical provisions, conclusions and generalizations significantly expand and supplement the modern idea of the peculiarities of the production potential and the activities of peasant farms in forming their budgets and balancing actual expenses and income. The results of the work can be useful in the creation of generalizing works on the agrarian history of Ukraine, scientific development of its socioeconomic aspects, teaching lecture courses in the modern history of Ukraine, the holding of special courses and seminars, the preparation of monographs, educational aids and textbooks. Scientific novelty of the obtained results of the thesis determined by the very formulation and solution of the issue, associated with the clarification of the peculiarities of the formation of peasant budgets during the NEP era (1921–1929), the analysis of their structure and sources of filling. Until now, peasant budgets of the specified period have not been studied in this context. For the first time: - critical analysis of the historiography of the issue was carried out and new sources were introduced into scientific circulation; - the meaning of the term “budget of the peasant farm” was clarified and the individual peasant economy was characterized as an organizational and legal form of agrarian entrepreneurship during the NEP period; - the production potential and profitability of peasant farms, the practice of forming their budgets – a key peasant issue that determined the material standard of living of peasants – were under analysis; - the structure and sources of formation of the budgets of Ukrainian peasant farms were investigated in terms of the main and auxiliary branches of economy; - the role, place and ratio of the specific weight of economic branches, trades, seasonal part-time jobs and the other ones in filling peasant budgets were considered; - the analysis of the expenditure part of the budget of peasant farms and the real experience of balancing it with the actual incomes of families during the economic year was carried out; - a reasoned conclusion about the study of the evolution of the agrarian sector in the pre-collective period through the prism of the formation of peasant budgets was made in order to provide better understanding of the peculiarities and regularities of the agrarian policy of that time, when it was still possible to search and choose ways of further social and economic development

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Новий напрямок у науці і техніці

Публікації:

- 1. Terpan, I. Svyaschenko, Z. Nutrition in the Expenditure Part of the Budgets of the Peasant Farms of Ukraine during the NEP Period (1921 – 1929). *Skhidnoievropeiskyi istorychnyi visnyk [East European Historical Bulletin]*. (2022). 22, 82–90.
- 2. Терпан І. Продукція рослинництва як головне джерело формування селянських бюджетів у добу НЕПу. *Емінак. Науковий щоквартальник*. 2020. № 4(32). С. 103–112.
- 3. Терпан І. Доходи селянських господарств України від тваринництва і птахівництва у добу НЕПу (1921 – 1929 рр.). *Український селянин*. 2020. Випуск 24. С. 62–66.
- 4. Терпан І. Сплата податків у витратній частині селянських бюджетів у добу НЕПу (1921 – 1929 рр.). *Старожитності Лукомор'я*. 2022. №1 (10). С. 56–65.
- 5. Терпан І. Селянські господарства України доби НЕПу (1921 – 1929 рр.) та їх бюджетоутворюючий потенціал. *Evropsy filozoficky a historicky diskurz*. Svazek 7, 3 vydani. 2021. С. 28–35.
- 6. Терпан І. М. Витратна частина селянських бюджетів в добу НЕПу (1921–1929 рр.). *Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Синергія в розвитку науки та освіти. Матеріали ІХ міжнародної науково-практичної конференції*. 16 листопада 2020 р. м. Конін–Ужгород–Херсон–Київ. Ред.: Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький: Київ: «Посвіт», 2020. С. 54–56.
- 7. Терпан І. М. Допоміжні галузі господарства та їх роль у формуванні селянських бюджетів до колгоспного періоду (1921–1929 рр.). *Розвиток сучасного суспільства в умовах глобальної нестабільності: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 7–8 травня 2021 року)*. Одеса: ГО «Причорноморський центр досліджень проблем суспільства», 2021. С. 16–19.
- 8. Терпан І. М. Джерела формування бюджетів селянських господарств України у доколгоспний період (1921–1929 рр.). *Topical issues of modern science, society and education*. III Міжнародна науково-практична конференція. Харків, Україна. 2021. С. 723–727.
- 9. Терпан І. М. Місце домашніх промислів у наповненні селянських бюджетів у добу НЕПу (1921–1929 рр.). *Нове та традиційне у дослідженнях сучасних представників суспільних наук*. Міжнародна науково-практична конференція. Київ, Україна. 2022. С. 29–33.
- 10. Терпан І. М. Податки у бюджетах селянських господарств України у період НЕПу (1921–1929 рр.). *Людське співтовариство: актуальні питання наукових досліджень*. Збірник тез наукових робіт. Дніпро, Україна. 2022. С. 14–21.
- 11. Терпан І.М. Придбання непродовольчих товарів у витратній частині селянських бюджетів доби НЕПу (1921–1929 рр.). *Актуальні дослідження суспільних наук*. Матеріали ІХ Всеукраїнської наукової конференції. Умань. 2023. С. 215–220.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Священко Зінаїда Василівна
2. Zinaida Sviashchenko

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-5845-3115

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Код за ЄДРПОУ: 02125639

Місцезнаходження: вул. Садова, буд. 2, Умань, Уманський р-н., 20300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Коцур Віктор Петрович
2. Viktor Kotsur

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4968-4813

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, буд. 30, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лазуренко Валентин Миколайович

2. Valentyn Lazurenko

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3441-4485

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Черкаський державний технологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 05390336

Місцезнаходження: бульвар Шевченка, буд. 460, Черкаси, Черкаський р-н., 18006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тацієнко Наталія Леонідівна

2. Nataliia Tatsiienko

Кваліфікація: к. і. н., 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7872-9008

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Код за ЄДРПОУ: 02125639

Місцезнаходження: вул. Садова, буд. 2, Умань, Уманський р-н., 20300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чучалін Олександр Петрович

2. Oleksandr Chuchalin

Кваліфікація: к. і. н., доцент, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3876-8237

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Код за ЄДРПОУ: 02125639

Місцезнаходження: вул. Садова, буд. 2, Умань, Уманський р-н., 20300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Кузнець Тетяна Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Кривошея Ірина Іванівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Прищепя Світлана Михайлівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна